

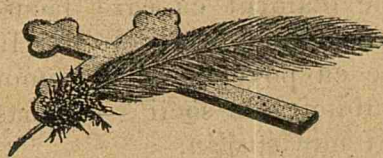
Abonamentele: pe un an 10 lei
 pentru streinătate 12 lei; pen-
 tru Transilvania 5 flor.
 încep de la număr
 I-ii al fiecărui an
 și se plătesc
 înainte.

A se adresa tot ce privește re-
 dacția și Administrația: Directo-
 rului-fondator și propri-
 etar al *Gazetei Să-
 ténului*, C. C.
 Dateulescu,
 R.-Sarat

GAZETA SATÉNUULUI

Fóia cunoscínțelor trebuincióse Agricultorului și Poporului.

ESE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

MOARTEA DOAMNEI

Sofia Dateulescu

Isbiturile sórtei se țin lanț de capul prietenului și Directo-
 rului acestei reviste,

După perderea scumpei sale sóții, iată acum răpită de mór-
 te și duiósa mamă a d-lui C. C. Dateulescu.

Mai crude lovituri nu se mai pot pentru un om!

Mórtea dómnei Sofia Dateulescu, acest tip de femeie casnică,
 devotată și caritabilă ce se stinge, a fost fórté grabnică. Când
 ne gândim că cu câte-va zile înainte nimic nu ne făcea să pre-
 vedem un asemenea sfârșit, or-cât ar trebui să ne obicinuim cu
 ideea nestatorniciei omeneșci, totuși asemenea grabnice loviri, a-
 semenea perderi de persóne cu care am vorbit până eri-alaltaeri,
 pe care le vedem pline de sănătate și energie, nu se póte să nu
 le simțim de cât într'un mod cu totul dureros.

Amintirea acestei respectabile sócii și mumă ne va fi ne-
 ștérsă, căci multe și mari erau calitățile acestei femei de inimă
 și din mâna căreia atâți sermani, atâți desmoșteniți ai sórtei
 au găsit balsámul mângâetor și ușurător al nevoelor materiale,
 dat cu atâta delicateță și continuitate.

Acest suflet nobil și generos a fost un model de virtute și
 hărnicie. Copii săi, d-nele Alexandrina P. F. Robescu, Sofia I.
 Ciurea și C. C. Dateulescu, nu pot uita exemplele ce a dat, nici
 sănătoșele ei povețe, nici prielnica ei hărnicia și toți prietenii și
 cunoscuții cari au cunoscut menagiul său cu réposatul mare plu-
 gar Costache Dateulescu știu că dacă d-na Sofia Dateulescu fa-
 cea parte din societatea alésă, dar la gospodăria casei, expluata-

țiunelor agricole și la munca câmpului dânsa lucra ca un bărbat, reprezentând în toate pe soțul său cu atâta vrednicie și știință în cât nimeni nu poate tăgădui că jumătate din averea lăsată de răposatul ei soț Costache Datculescu copiilor săi, e agonisită prin munca și stăruința acestui tip de femei ce se perde și care rar se vede.

La toate aceste varii și grele munci pentru uă femei, era ajutată de uă constituțiune solidă, de uă sănătate care n'a fost întreruptă de nici uă bătă, de uă inteligență rară, de uă blândețe înpunătoare și de uă hărnicie eșecțională. Toți știu că precând soțul ei era ocupat la unele moșii, dânsa se ocupa la altele dis de dimineță fără ca prin această să simtă cea mai mică oboselă sau dorință de odihnă și petreceri.

Tot cu același devotament cu care făcuse ca soțul ei, din mic proprietar, să ajungă unul din cei mai fruntași din localitate, ea voia să ajute cu povețele și pe nenorocitul său fiu, dupe ce — prin mărtea iubitei sale socii — rămăsese singur cu trei copilași, fără cel mai mic sprijin.

De câte-ori nu o auțiam spunându-i cu acea blândețe ce'i era specială: „Fiule, consolézăte, înbărbătésăte“ sau — „Copilul meu, odihneșcete, pentru că n'ai dormit d'atâta vreme, scriind; voi sta eu lângă copii, sau la afacerea ta de moșie.“

Acest ajutor n'a putut a'l da multă vreme celui coprins de atâtea dureri și care până la vrêsta de 30 de ani a încercat pierde de: tată, soră, bunic, bunică, socie și mamă. Nu se închi-dea o rană și alta se deschidea. Muma sa, neprețuita prietenă, consolătoare și îngrijitoare copilașilor săi, ultima speranță, ultima consolare 'l a părăsit. 'L plângem din totă inima! În munca, în grija viitorului copilașilor va găsi, însă, o mângâiere. Sôrta 'i a fost nemilostivă, durerile prea amari pentru ca toți să plecăm capul și să așceptăm de la timp, de la nepătrunsele decrete, ale celui care poate totul, milă și alinare!

* * *

Dómna Sofia Datculescu era fiica răposatului Serdar Gheorghie Plastara, un *Spartiat* (iar nu „Fanariot“) cu idei liberale fôrte înaintate, posesor dacă nu de uă avere mare (precum ar fi putut fi dacă nu exersa caritatea pe uă scară așa de întinsă), dar de un renume de om de inimă, onest, știutor și cel mai milos și caritabil de pe acea vreme din orașul R.-Sărat; un om în fine a cărui înmormântare a fost un fel de manifestare a sărăciei d'aci, mai având și pe corpul său răni reamintitoare a războiului independenței Greciei la care luase o așa de activă parte ca voluntar.

Muma Dómnei Sofia Datculescu, Raluca Plastara, era descendenta unei nobile familii poloneze. Părinții săi fôrte avuți, fuseseră exilați în Siberia ca participatori activi la revoluțiunea pentru desrobirea Poloniei; prinși în mijlocul combaterii li se confiscă averea și unicul lor copil (Muma Dómnei Sofia Dateu-

lescu), redusă la mizerie, și găsi azilul în Moldova. Acolo această fiică de revoluționar Polon, întâlni revoluționarul Spartan Gheorghie Plastara, care uă luă de soție.

Din această fericită căsătorie se născu, la 23 Octombrie 1828 D-na Sofia Dateulescu.

La 23 Ianu. 1846 fu cununată de Ministrul d'atunei de Justiție C. Suțu (fratele Prințului domnitor al Moldovei Mihai Șuțu), cu Pitarul Costache Dateulescu, român neaoș a cărui familie, originală din Vălenii de Munte, dădu Țerei mai mulți oameni de valoare și vrednici.

Părinții lui Costache Dateulescu erau oameni cu vață și cu mijlăce, dar în urma invasiunelor și poftelor puternicilor d'atunci, Costache Dateulescu moșteni de la părinții săi numai niște vii și moșioare la munte, avute de la strămoși. Dar și pentru acestea fu nevoit a se judeca la București pentru a le păstra, căci pe vremea aceea așa era obiceiul ca boerii cei mari să hrăpescă și să și mărescă domeniile lor luund cu sila moșioarele cele mici. Cu toate acestea Costache Dateulescu găsi judecători în București cari 'l puseră în stăpânirea a unei părți a averii sale părintești, contribuind mult la acesta și reșosatul întru fericire Domn Știrbey care 'l avea în afecțiune. Acesta însă fu unicul proces ce a avut Costache Dateulescu. Lucrul e de mirat sciinduse că, în urmă, devenise cel mai mare arendaș din județ, ținând în arendă vr'o 12 moșii și având o mulțime de afaceri. Acest lucru, vrednic de imitat, provenea din chipul său d'ăși face afacerile în un mod onest, linișcit și d'ăși vedea de afacerile sale.

Costache Dateulescu a ocupat două funcțiuni, aceea de Președinte de magistrați (un fel de Primar al urbei R.-Sarat de pe vremea aceea) și de subprefect, cari funcțiuni, pe acel timp, se ocupau prin alegere; în acest timp și apoi când ca mare arendaș și proprietar afacerile sale erau prea multiple, socia sa, D-na Sofia Dateulescu, 'l representa în ast-fel de chip inteligent în cât ne explicăm marea credință ce avea în dânsa pentru a'i încredința afaceri ce cu greu sunt rezolvate chiar de bărbați.

Domna Sofia Dateulescu lasă trei copii: D-na Alexandrina P. F. Robescu, Sofia I. G. Ciurea și C. C. Dateulescu; a mai avut uă fiică Ecaterina care a decedat acum câți-va ani și un fiu Stefan (născut la 1855 Octombrie 17, și care n'a trăit de cât câte-va săptămâni.

Rămâind văduvă, d-na Sofia Dateulescu și făcu prima sa ocupațiune din căutarea religioasă a sufletului și a omului său, făcând multe acte de caritate de mare însemnătate.

Mórtea norei sale, D-na Maria Dateulescu, uă costă foarte mult și măhnirea ei fu imensă vedând suferința fiului său. Se decisese chiar a se muta lângă dânsul pentru a se ocupa de creșterea copilșilor rămași fără mamă, dar n'apucă să și realizeze dorința, fiind lovită de apoplexie, muri la 9 Iunie 1887 orele 4 1/2 p. m. în R.-Sarat, cu toate stăruitorile și inteligentele căutări

medicale ale prietenului nostru D-r. Octaviu Blasian, D-rii Stoicescu, Calenderu și Buichiu.

Inmormântarea resturelor sale trupești se făcu cu uă pompă în raport cu credințele și pozițiunea sa și în mijlocul a unei mari mulțime de lume. Serviciul funebru se făcu la Biserica Bagdad; d'acolo cortegiul, urmat de o mare afluență de lume, cu tătă bura de plôe ce cădea, porni în sunetul muzicei militare, care executa același marș funebru ca la înmormântarea Mariei Dateulescu, spre cimitir. Sieriul și carul mortuar erau acoperite cu o mulțime de cunani de flori naturale și artificiale cu diverse inscripțiuni, aduse de rude, prieteni și cunoscuți. Cordónele sieriului erau ținute de d-nii Alexandru I. Popescu, Anton Linde, Ioan Chiovenescu și Dumitrescu, toți patru prieteni ai răposatei.

Înainte d'a se depune sieriul în gropniță la cimitir; d-l C. K. Nicolescu, un alt prieten al răposatei ceti următórea cuvântare:

NECROLOG

la slujba pogribanii pentru Dómna

Sofia C. Dateulescu

rostit la Cimitirul comunei urbei Rîmnicu-Sărat, în ziua de 10 Iunie 1887, ora 6 p. m.

O Dieu dont ici-bas tout n'est que la vapeur.
O Dieu, rayonnement qu'adore ma stupeur.
Faites que la brebis admire le lion.
Supprimez le combat, le choc, le talion
Soufflez sur les fureurs et les horreurs h-mains.
Et faites une fleur avec toutes les haines.
Versez sur tous leurs fronts la sereine beauté.

Victor Hugo.

Cuvios duhovnicesc sobor,

Respectabilă adunare,

Uă tristă și durerósă datorie, ne adună aci în acéstă țarină sau grădina a Domnului, care dă ultimul azil, bogatului ca și săracului, fericitului ca și infortunatului, pruncilor ca și bătrânilor, fecéórelor ca și maicelor, regilor ca și supușilor lor, judecătórilor ca și inpricinașilor, cu un cuvânt aci să sfârșaste tótă strădania și năzuința omenescă.

Aci toți să odihnesc în liniște. În-

tărătarea pasiunelor se alină, suferința să curmă, durerea nu ne mai chinuesce, impostura piere, clefetirea amuțește, invidia se astupă, vrajba și ura se sting, liniștea și pacea care covârșaste tótă mintea, și iau absolutul lor imperiu.

Dómna Sofia Dateulescu, soția regretatului și neuitatului D-l C. Dateulescu, muma crud încercatului și amărátului D-l Constantin C. Dateulescu, a D-nei Alexandrina Robescu și a D-nei Sofia Ciurea, după o scurtă, dar dureroasă suferință fizică, a părăsit valea lacrimilor, plătind ultimul tribut naturei, tribut teribil, de care nimeni nu póte fi scutit, și care dă un fior involuntar, chiar inimelor celor mai oșelite.

Însuși Mântuitorul lumii s'a rugat și era transpirația lui ca picătorele de sânge, perlând pe Dumneđeiasca sa frunte, când se ruga și țieea:

„Părinte sfinte, trecă de este cu puțință paharul acesta de la mine, însă nu după cum voesc eu, ci după cum voești tu.“

Negreșit că și răposata, care era o piósă și bună creștină, reflectând la cruda despărțire de afecțiile cele mai sincere, cele mai călduróse, cele mai devotate, cele mai cordiale, care o înconjurau, o adorau și bine-cuvântau,

se va fi rugat cu duhul, să se amâe amarul cês al despărțirii, de aceia pe cari 'i afecționa atât de puternic și cărora le era atât de trebuitor, atât de folositor și de ocrotitor; dar, inesorabilul destin, o voință mai înaltă, mai puternică, ale cărei misterioase întocmiri și planuri, nu ne este dat a le pătrunde, a dispus alt-fel; a ȃis :

„Diua supremă a sosit, cêsul vecinului Judecător a sunat, vino, iar piósa creștină, buna mamă, resemnându-se, a întreprins uriașa călătorie, de la pământ la cer, de la întunec la lumină, de la cele trecătoare la cele pururé fitoré. Acel glas auđindul, s'a despărțit de afecțiunile sale pămentești, a exalat ultimul suspin. Negreșit, ca alte legături duhovnicești, mai cu puternică atracție, au chemat'o în regiunile eternității.

Eternitate, vast subiect de meditație, înălțime inconmensurabilă, nesondată de mintea omenescă, ađi 'mi-ar trebui glasul trâmbetei din Ierihon, sau rêsunetul trâmbetei ȃilei de apoi, ca nu numai celor adunați aci, ei întregei obștii creștine să 'i reamintesc înfricoșatele cuvinte ale împératului și profetului David: „Al D-lui este pământul, lumea și toți cei ce locuiesc într'ênsul.“ Da, onorabilă și respectabilă adunare, de la Dumneđu emanăm toți, și la Dumneđu ne întórcem iarăși. Auđiți acêsta tóte nemurile: Ascultați toți cei ce locuiți în lume. Iar pentru înfricoșatul mister, al despărțirii sufletului de trup, auđiți cuvintele D-lui rostite prin gura dreptului Iov. „Omul mort și desbrăcat de tótă podóba pămentească ce devine. Oare aci piere tot, putrezește tot, să nimicește tot?“

Gravă și înfricoșată întrebare, la care înțeleptul împérat Solomon, luminat și inspirat prin puterea Sfântului Duh rêspondе ast-fel: „Omul va merge în sálașul eternității sale*). Eată nemărginitul orizont, în care

peregrineză sufletul omului decedat.“

D-vóstră care v'ați adunat aicea, fiu, fice, suroră, frați, cumnat, gineri, rude de ori-ce grad, amici, cunoșcințe. Aceea pentru care ridicăți jale și tânguire, aceea pentru care inimile D-v sunt în doliu, degajată de legăturile pămentești, s'a reíntors în salașul veciniceii, că scris este „nu vei da făptura ta periciunii, nici pe cel curios al têu sê guste mórte.“

Nemuritorul Victor Hugo, în inspirata s'a poezie intitulată „vocele interioare,“ se exprimă ast-fel:

— Mormântul ȃise Trandafirului

Flórea amorului. Ce faci tu din lacrămile
cu care te scaldă rona dimineți ?

— Roza întrebă pe mormânt

Ce faci tu din aceia ce cad în nesățiosul têu gâtlej ?

— Roza rêsponse :

Morminte întunecate, din rona dimineței fac
un parfum mai suav de cât ambrozia,
mai dulce de cât mierea.

— Mormântul ȃise :

Pe fie-care muritor care se pogórá în mine
il preface în ínger luminat.

Așa dar transformat în ínger luminat merge omul înaintea lui Dumneđu, pentru ea nimic impur nu va putea moșteni ínpéráția lui Dumneđu.

Autoritatea supremă, Maiea nóstră Biserică, bazându-se pe cuvintele cereșului arhieru D-l nostru Isus Christos, confirmă înfricoșata dogmă a nemuririi sufletului.

Sufletele nóstre emanând de la Dumneđu care n'are finit, rezultă că nici sufletele nóstre nu pot avea finit; peregrinesă într'o lume mai deseversită, mai pură, mai luminată, mai scutită de vicisitudinile, de imperfecțiunile și frivolitatea acestui véc trecător.

De și rëposata a avut o viață fericită, scutită de multe amărăciuni, totuși a trebuit să bea din paharul amărăciunii pierzând pe iubitul ei soț cu care trăi atâtea ani în viața conjugală, dar se consolă în sânul familiei, și suporta imensa durere a despărțirii de iubitul ei soț vedându'i chi-

*) Eclesiastul XII. 3.

pul reproduș în prea iubitul ei fiu D-l C. C. Datculescu, pe care 'l iubia cu aceea însuflețire neasemănată, pe care numai o inimă de mamă o pôte poseda!

Când prea iubitul său fiu D-l C. C. Datculescu, avu nespusa durere sufletescă a pierde thesaurul cel neprețuit, idealul vieței sale, adică pe scumpa sa soție, mama sa cea iubită îi deschise brațele sale maternelle cele pline de duioșie și înbrățisare, 'l consolă, ea deveni mama copiilor săi.

Pierderea care o încercă astăzi întréga familie, dar mai ales d-l C. C. Datculescu este ireparabilă, este o crudă lovitură a sôrței.

Respect și onorez legitimele lacrimi, a acelu care într'un interval atât de scurt, vede rupte legăturile cele mai sacre, cu care suntem îngrădiți pe acest pământ!!!

Familia pierde falnica și rodnică tulpină din care a odrăslit atâtea vlăstare tinere și folositoare, societatea Râmnicului, pierde o venerabilă matronă, biserica pierde o piôsă și caritabilă fiică a sa.

Unul câte unul, se duc bătrânii și bătrânele noastre, care au apucat zile mai fericite, vremi mai liniștite, mai multă îngrădire, frație și cordialitate!

Se duc cu speranța să le regăsescă în patria primitivă, se duc lasându-ne în desolație, în vremi de cumplite încercări, de totală rēcēla a dragostei duhovnicești, de impietate și discordie. Fie ca exemplul pietății lor, duhovniceștii lor dragoste, afecției lor celei sincere, cu care v'a iubit, să ne călăuzescă spre limanul mântuirii sufletesti, spre concordie și tōtă fapta cea bună.

Odihnește în Domnul nobilă matronă, neprețuită mamă, soră devotată, ruđa afectuôsă, Dumnezeu să odihnescă sufletul vostru intru cerēșca să împărăție.

Vecinicați pomenire suflet pios și generos, mamă plină de devotament și de abnegație.

Lacrămile și rugăciunile fiului vos-

tru și a ficelor vōstre, vē însotesc până la altarul veciniciei. De la aceea înălțime, de la aceea inefabilă beatitudine, trimetele o rază de lumină, o rază de consolație, și maternați binecuvēntare, iar noi să'ți dicem din tōtă osărdia sufletescă „vecinicați pomenire.“

C. K. Nicolescu.

Miosotisul, Garófa și Panséua.

Aceste trei flori, emblematiche, a *neuitōrei*, iubirei ardinte curate și a *amintōrei*, se pot găsi până și în căsuțele celor mai săraci; ba mai mult în'acestea, căci cei mai mulți bogăți, de óre-ee așa de lesnicios 'și procură plante exotice „mai la modă,“ socotesc pe cele de mai sus „comune.“

Fiind-că celui ce scrie aceste rânduri, asupra gravurelor negre și colorate de flori din numărul trecut, 'i plac aceste flori „comune,“ va spune că prin o cultură îngrijită aceste flori de origină așa de comună 'și modifice caracterele și se îmbunătățesc.

În'adever oricine a vădut micuțele, rarele și neînsemnatele flori de Miosotis, Garófe de câmp și Panséua ca și sălbatiche. Tot aceleași persoane pot vedea descendentele acelorăși trei flori căpătând — sub îngrijitōrea și inteligentă mână a amatorului pasionat de flori— o mare desvoltare, strălucire și chiar miros plăcut.

Cum se urmēsă a se produce asemenea minunate schimbări? Prin stăruință, iubire de flori și urmând recomandărilor date în cărți speciale, precum e *Tratatul de Horticultură* „Florile“ dedicat Dōmnei Maria Datculescu!

Priviți gravura colorată din numărul trecut, din fața portretului celei mai eșcelente colaboratōre a acestei reviste, și veți vedea uă tulpină de „Nu mă uita“ albastră, fōrte elegantă. Înfațisarea ei e mai frumósă ca a Myosotului obiciniuit. E mai crângurósă și de formă mai regulată. Florile sunt mai mari și înăuntru lor au uă mică corōnă galbenă-aurie și prin dimensiunea acestei flori e mult superiōră chiar Myosotului de Alpi, putând înpodobi fōrte „deosebit“ glastărele și grădinele primă-vara, fără d'a cere alte îngrijiri ca acele a Myosotisului de Alpi.

Mai priviți frumósă Garófa învōltă pătată din același număr, căpătată prin hibridare și gândiți-vē cât se modifică prin cultură caracterele plantelor reamintindu-vē că garó-

fa acésta bătută a eșit din garófa micuță desvóltă de prin fânețe ce creșce singură și pe care unii o numesc Neghină, Cuișóre etc.

Din acésta plantă sêlbatecă a eșit — prin culturi și încrucisări repetate — noua rasă de fantezie numită »tulpină de fier« (din cauza grosimei și tăriei tulpinei care ține florile, așa de bătute și mari, drepte, fără să fie nevoe, de bețe ca să le ție drepte precum se ținéu pân'acum Garófele învóltă).

Acésté rasă așa de bună, obținută deună-đi la Lion, merită a înpodobi grădinele, terestrele și florăriele *or-cărui*.

D'apoi Pansellele. Câte modificări în forma, culórea și mărime a florilor lor prin culturi alese la care au fost sușuse pentru perfecționarea lor! Acest perfecționământ însă a schimbat mult temperamentul ei și cu cât Panséua e mai regulată în forme, mai frumoasă, cu atât e și mai delicată; acésta trebuie știut de cei ce aduc semințe de rase noi că trebuiesc mai multe îngrijiri ca celor obicinuite care nu cer nici pământ așa de mranșos; precum e noutatea cu florile fôrte mari „Bugnot“ a căror flori au până la 8 centimetre diametru și care au atâtă valóre înpodobitoare.

Tóte aceste schimbări îmbunătățitoare, precum și altele multe, fac ca florile cele mai obicinuite să 'și schimbe întru atât caracterele lor în cât să putem ăice :

—Fie care flóre, prin cultură îngrijită încetésă d'a mai fi »flóre comună« și amatorii de flori ar face bine d'a mai înceta să 'și rupă pungele aducând plante rari exotice, ci mai bine să 'și formeze colecțiile lor cu plante obicinuite *ameliorate*!

Un amator de flori.

Mică dare de sémă asupra „biblioteicii scolastice“ din Com. Băbeni.

Sunt pus în plăcuta pozițiune d'a încunoșciința pe onorabili donatori că — prin concursul d-lor — biblioteca scolastică populară de sub a mea direcțiune înnumără ađi peste 200 cărți și 15 reviste, afară de tablouri, harte etc.

În adevér că acésta dare de sémă trebuie să înveseléscă pe toți cari țin la luminarea sâtenului. Astăđi mai ales, când tóte țerile se avéntă spre progres, iar poporul român, de și dotat cu calități prețioșe, zace în ignoranță și îndură funestele ei consecințe.

Țéranul nostru — acésta albină oropsită — ar fi tare ferice dacă s'ar căuta a'i deschide mintea prin cărți utile, instructive și morale de tot felul. Dar cine se gândéșce la așa lu-

cru? Mănușatii și umbrelatele seiu numai să strige că'i bigot, fără a'și aduce aminte că tot ce 'i pe d-lor și acasă se trag din opinca lui și prin urmare au datoria d'a contribui la spulberarea bigotismului seiu.

El, sêrmanul e destul de deștept; dar ce póte să facă dacă n'are instrucțiunea necesară?

»Poporul românesc, ăicea óre când un conferențiar, este unul dintre popórele cele mai deștepte; căci, óre cine n'a avut ocașiune să admire »firea deșteptă, mintea ageră și judecata cea limpede« a țéranului român? Cu tóte talentele acestea însă, ce le are poporul românesc de la natură, cu durere trebuie să recunóșcem, că el stă cu mult îndărătul altor popóre, nu din altă causă, ci pentru că în grosul lui cartea e prea puțin răspândită.

„Nu-í vorba, au prins a avea și românii o inteligență destul de numerosă, au și multe instituite de cultură, dar ce folos de tóte acestea, dacă țéranul, »talpa țerei« și »mândria neamului,« se află încă tot cufundat în cea mai adâncă nesciință. Ce folos de formă dacă fond nu-i!

„Și acésta stare nefericită nu mai póte dura mult, dacă ne e aminte ca să nu fim ștersi din rândul popórelor; o cultivare intensivă a masei populului este absolut necesară dacă voim să ne susținem vitalitatea.“

Cred că de acest adevér au fost pătrunse și următórele persóne, cari au bine-voit a răspunde la al meu „apel“ (publicat în »Gazeta Sâtenului« de la 5 Decembre 1885) cu numărul de cărți și ăiare notat în dreptul numelui d lor :

D-l Z. N. Filotti, 25 bucăți; d-l N. A. Bogdan, 11 bucăți; d-l I. St. Furtună, 10 bucăți; d-l G. R. Melidón, 8 bucăți; d-na Elisa Dăscălescu, 17 bucăți (dintre care una de mare valóre); d-l D-r D. Ionescu-Buzéu din Curtea de Argeș, 2 bucăți (dintre care una »I-giena Rurală« a d-sale, o carte de aur pe care nu pot îndestul a o recomanda tuturor cărturarilor de la țară, fiind serisă mai mult pentru densii); d-l B. S. Moga, 2 bucăți; d-l Al. C. Vrăbcescu, 1 bucată; d-l At. M. Proviianu, 3 bucăți; d-l I. Mihailescu, 1 bucată; părintele Ar. Berariu, 1 revistă; d-l S. M. Haliță, idem; d-l I. Nenitescu, idem; d-l I. Popa, Sibiu, idem; societatea »Tinerimea Română,« idem; părintele B. Baiulescu, idem; d-l I. N..... de, idem; și d-șóra Agata Petrini, 1 broșură.

De aceea, le aduc prin publicitate viile mele mulțumiri, și doresc ca frumóșul lor exemplu să fie imitat de toți aceia a căror sânge nu s'a făcut apă.

Ar fi bine ca donatorii să nu se mărghinéscă numai la a trimete cărți lin partele, ci să colecteze și de prin cercul cunoșcințe-

lor; atunci fapta lor ar lua o față mult mai sublină.

Persoanele acestea — întru cât au recunoscut că trebuie a emancipa pe țeran de robia ignoranței precum l'a emancipat Cuza-Vodă de robia pământului — sunt niște ființe a lui Dumnezeu, cu inima curată și străbătută de sentimente naționale; căci, dupe cum foarte bine dicea odinioară tribunul de la Brad, »cunoștințele de drepturi și îndatoriri nu sunt de loc căutate de a fi răspândite în grămada poporului de către acei ce despõe poporul, de către acei ce trăese din munca poporului, precum trăesc și omișile din frunzele copacilor peste care au năvălit și l'au euprins.»

Inul cu floarea roșie.
(Explicția în numărul viitor).

Pui de năpărcă nici o dată nu voese luminarea poporului; ei vor ca densul să fie pururea neinstruit, ca ast-fel să pōtă lesne a'l exploata, și la ocașuni, să arunce sorti pentru drepturile lui, ca iudeii pentru cămașa lui Christos.

I. Aristotel.

PHASIANIDELE

(FESANII).

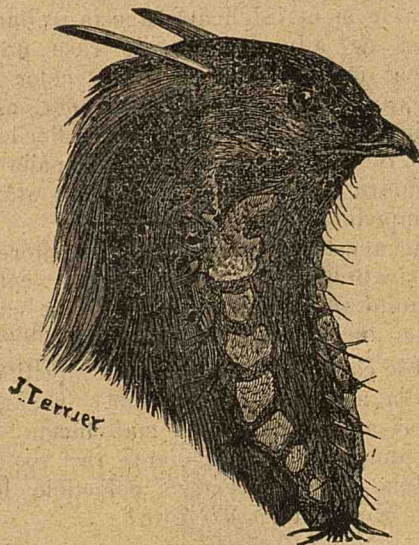
(Urmare),

TRAGOPAN DE TEMMINCK

(Ceriornis Temminckii).

Tragopanul de Temminck e unul din cele mai frumoșe din acest gen. Pielea golă din

prejurul ochilor e albastră-indigo, iar sprincenele sunt verzi, cōrnele sunt verzi-albastre avēnd baza albastră indigo. Primăvara, către finea lui Aprilie, bărbații intră în uă eșcitațiune amoroșă foarte mare și fac uă curte din cele mai urmate și din cele mai demonstrative femelelor. Atunci cōrnele strălucitor colorate se ridică în fie-care parte a capului. Lungimea acestor cōrne ajunge până la 7 centimetre. Efectul produs prin desvoltarea acestor apendice e foarte minunat și nu 'ți poți face idee până nu 'l vezi. În'acel timp pasărea ridică penele corpului din partea opusă acelei unde se găseșce femela, ast-fel că acele pene pătate elegant sunt ca și cele alte expuse privirei tovarășei ce voeșce a seduce. Căci acēștă înfăcișare de podōbe, aceste parade

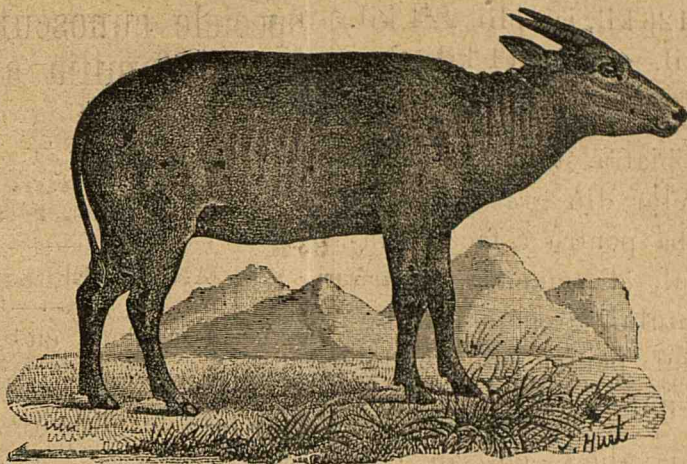
Cap de Tragopan de Temminck, sau „Găină cu cōrne“

[Articol relativ în'acest No].

pasionate au de seop d'a atrage băgarea de sēmă a femelei, d'a eșcita admirația ei și d'a produce asupra ei un fel de fascinațiune. Pentru același cuvēt vedem Fesanul auriu, când 'și face curtea sa, întindēnd și ridicānd mărēta sa frisurā, întorcānd'o către femelā, în ori-ce parte s'ar afla, ast-fel ca să desfășure înaintea ei uă mare suprafață de pene strălucitoare și d'a-o captiva prin acest maneș amoroș.

Bogata colorațiune a penelor Tragopanului de Temminck adaugă încă la aceste mijloce d'a plăcea. Un frumos roșu castaniu împodobit cu pete mici rotunde cenușii cu negru, domneșce pe părțile superioare ale corpului și mari pete ovale cenușii-albastre la mijlocul penelor sunt răspândite pe roșul părților inferioare. În fine colorațiunea capului,

Antilopa „Anoa depressicornis“
(Art. relativ în'acest No).

de un negru adânc, e observată prin colorațiunea roșie-cărămizie a penelor de pe occiput și gât. Femela, din potrivă, e îmbrăcată săracăcios. N'are nici córne; d'asemenea și bărbatul până la vrêsta de 3 ani.

Acéstă frumoasă pasăre, dupe părintele David, locuește în sud-estul Chinei, dar nicăeri nu e prea răspândită. Trăește prin păduri și se hrănește cu bôbe, fructe și foi. Strigătului său fôrte tare de »Ua« repetat de două ori 'i se datorește numele chinezesc »Ua—Ua—Ky,“ se mai numește și »găina cu córne« din pricina córnelor sale și din cauza petelor penelor sale »găina cu stele.«

E un vânat fôrte căutat de Chinezi.

El s'a introdus întei în Inglitera și astăzi 'și a luat un loc definitiv în fesanderiele din occidentul Europei.

Aceste păsări sunt de o rusticitate însemnată și creșcerea lor nu e mai grea ca a Puilor de găină. Sunt destul de domestice și blânde, ast-fel că ajung până a veni și mânca din mână.

Cum se vede aceste interesante păsări se presentă în nișce minunate condiții de aclimatațiune.

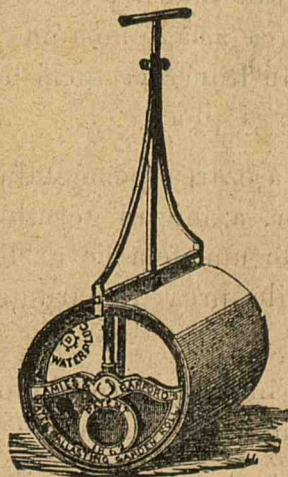
Magaud d'Aubusson.

TĂVALUCUL DE GRĂDINA

Acești tăvăluci se compun din un cilindru de tablă fôrte grosă. Se pôte, dupe voință, a se umplea cu apă sau cu nisip și ast-fel a se îndoi greutatea țără a se adăoga prețul cumpărării.

Acéstă dispozițiune e mult mai bună ca aceea ce constă în încărcarea tăvălucului cu pietre; căci acest sistem are neajunsul d'a strica repede osiele și a adăogi tracțiunea trebuincioasă.

Partea de tracțiune a acestui tăvă-

Tăvălucul de grădină.

(A se vedea art. relativ în'acest No).

luc—înfăcișat de una din gravurele din'acest număr—e cu contra greutate; ea nu pôte nici o dată să cadă la pământ și prin urmare nu se pôte murdări.

Se construiesc asemenea tăvăluci de diferite largimi și greutateți, de la 45 centimetre largime până la 75 cent.

cântărind gol 126 kil. iar plin 224 kil. până la 419 kil. gol și 811 kil. plin.

Acești tăvăluci sunt mult superiori celor de tuciu, piatră și de lemn pentru bătutul aleelor din grădini și trecutul peste iarbă pentru a face să înfrățescă gazonul, d'asemenea pentru întăritul pământului. Se poate întrebuița și de săteni pentru micile lor culturi de la câmp.

Cât pentru tăvăluci, cu sau fără dinți, pentru marea cultură, de tras cu boii și caii, s'a vorbit în anul I-ii al „Gazetei Sătenului“ cu ocaziunea explicării gravurelor relative, și în urmă.

Tăvălucii sunt foarte trebuincioși agricultorului, ei au de scop:

Sfărămarea bulgărilor în pământurile tari sau întărite, ce nu se pot înmărunți (ca astă toamnă în multe localități din România) prin borone, geruri, sóre și plóe;

pentru așezarea pământului d'asupra semințelor, a înlesni germinațiunea și a întreține umeđela ce ar fi scósă în pământurile prea înmărunțate la suprafață;

pentru întrărirea recoltelor primăvara și întărirea plantelor;

pentru destrugerea insectelor și pentru terasamente.

Th. Pilter

Speciele cunoscute și descrise din familia antilopelor

(Urmare)

Asia.—Regiunile insulare. Celebes, Sumatra.

ANOA DEPRESSICORNIS

Acest animal cu formele greuae, cu unghiile mari, a fost considerat deosebit de diferiții naturaliști cari când 'l puneau cu Bovideele, când cu Antilopele; e în ori-ce cas uă înlătuire de legătură între cei dintei și cele despre care ne întreținem în'acest moment, cum se întâlnește adesea-ori în seria mamologică.

Córnele sunt scurte, largi și lățite la bază, netede sau puțin plisate, fața generală e cenușie negricioasă, picrele sunt scurte, gróse și tari, códa e lungă, subțire, gólă pe totă lungimea sa, esceptându-se vârful care se termină prin un fel de canaf de peri înăuntru și care are fața pelei.

Pěrul e tare și fără puf.

(Va urma)

M. Huet.

Mulțumind d-lui *M. de la Korn* pentru colaborațiunea sa, începem cu primul articol ce ne trimete.

De ce nu cultivă proprietarii sau arendașii cânepa?

Datoria unui bun agronom este de a cerceta și a învăța mereu diversele metode practice și teoretice, cum are a administra și a exploata moșia sa; a nu obosi nici o dată de a'i introduce tóte îmbunătățirele posibile ce crede și a căuta într'una a'i mări venitul prin cultivarea a tot felul de produse naturale.

Până acuma la noi, cu durere trebuie se declarăm, că se găsesc prea puținii cultivatori instruiți, cari știu a lucra pământul cu artă și inteligență și mai totul e lăsat în voia întâmplării. În general vorbind, mulți m

șieri, știu numai a frustra pe sătén, și a l' sub-
juga într'un mod neomenos. Acest sistem de
exploatațiune a moșiilor se practică de de-
cenii de ani într'un mod și mai brusc de
clasă arendașilor streini și incuți cu desă-
vârșire, cari caută a exploata nu numai pământul
ci și pe locuitorii moșiei, fără a se gândi cătuși
de puțin, că s'au trecut de mult acele timpuri
fatale și întunecoșe, unde omul putea exploata
pe cel l'alt om după placul său, fără frică de
D zeu și fără nici o mustrare de cuget.

Știința și civilizațiunea numai poate tolera
asemenea stare de lucruri, și fie care moșier
cum se cade, trebuie să înțelegă că el e stă-
pân sau arendaș, numai pe pământul, iar nu
și pe oamenii ce locuiesc pe dânsul. Proprietarii
sau arendașii ca oameni mai luminați și mai
bogați ce sunt, trebuie să caute a fi părinții
sătenilor, a le asculta păsurele lor, a le îndulci
sărta, și a l' povățui cum trebuie să cultive
pământul, spre a scote mai ușor și mai sigur
bogățiile dintr'insul, după cum puterea divină
l'a rânduit, și după cum progresul timpului cere.

Câte și mai câte venituri nu poate aduce
uă moșie când e bine chivernisită cu artă și
înțelepciune de către proprietarul sau arendașul
ei. Să luăm pentru ați s. e. *Cultura cânepii*.
Acest product la noi e nebagat în seamă, pe
când în alte părți 'i se dă uă importanță foarte
mare, și formedă unul din principalele venituri.
Dacă se cultivă ici coala câte-va palme de către
săteni, e numai în județele mai sărace, în scop
de a înlocui bumbacul ce trebuie a și l' cumpăra
din târg pentru a și face îmbrăcăminte, și nici
de cum se gândesc a cultiva mai mult pentru a
'și crea un nou venit. Deosebit că cantitatea
ce cultivă e minimală de tot, dar și calitatea
e cea mai proustă ce există, dar chiar melițarea
ei și țesătura pânzei lasă mult de dorit; căci
răsboiul și secolele ce au de țesut, e tot ce
poate fi mai primitiv. Nasce acuma întrebarea
pentru ce proprietarii sau arendașii ignoră
acest important product cu desevârșire, și nu
'l iau în mână serios a l' cultiva într'un
mod sistematic după metodele cele mai noi
ce există ați? Sunt ore convinși că acest
product nu le va aduce un venit destul de mare,
precum aduce grâul, secara, porumbul, ovădul,
orțul, meiul, rapița etc.? Nu! Prin urmare,
sunt tare înșelați dacă cred că acest product
nu merită a l' cultiva în cantități mari, căci
din el se scote multe materii ca de la nici
un alt product; din care profită atât cultivatorii,
precum și toți cari lucrădă fie-care materie
în parte.

În părțile Ungariei ca apathinul, slavonia,
și chiar în întregă monarchia Austro-Ungară
se cultivă cantități enorme de cânepă care
se urcă la milioane. Nu mai puțin în Germa-

nia, Rusia și Italia se cultivă cantități mari
pentru trebuința țerei și pentru export; și
mai ales cânepa italiană din Bologna, Cosana,
Ferrara, e bine plătită în totă lumea pentru
calitatea ei superioură. Cânepa bună trebuie
se fie lungă la fire, curată fără noduri și
de culore argintie, care această bine înțeles
se poate reuși când s'alege semanța cea mai
prima, și se cultivă cu îngrijire pe un loc
mai băltoș și unde bate soroale mai mult.

În fine dar, cânepa e incontestabil că poate
fi un product important pentru noi, și probe
palabile avem destule când funia ce legăm
de cornele boilor, sau căpăstrul ce legăm
botul calului se face din cânepă, și trebuie
s'el aducem din străinătate. Brașovenii, cum
de obicei numim acea brăslă negustorescă
care se ocupă specialmente cu vânzare de
funii, friuri, sfori, pânțeturi etc. toate
lucrate din cânepa și aduse din Brașov,
Sibiu și alte părți, s'au înbogățit.

Dacă se va începe a se cultiva și la noi
într'un mod sistematic cânepă bună sigur
că nu va mai fi nevoie a se aduce din străinătate
funii, sfori, pânțeturi și diferite alte
mărfuri grouse de cânepă, căci aceste se vor
putea fabrica în localitate, și milioanele ce
se versau anual peste graniță vor rămânea
în țară.

Eminentul nostru economist d-l Aurelian, e
apropo unicul și singurul care cunoșce d'apropo
interesele economice ale țerei, și se luptă din
resputeri a înființa mai întei mica industrie
și încetul cu încetul a l' da dezvoltarea
trebuinciosă. Și datoria noastră ne impune
a l' da modestul nostru concurs pentru
realizarea acestei binefăcătoare idei, și a
îndemna pe proprietarii mari și mici,
pe arendași, pe săteni și pe toți cultivatorii,
de a căuta a semăna Cânepa de cea
mai prima calitate în cantități mari; căci
pentru a se putea consolida industria
noastră născândă, se cere mai întei
s'avem materiile brute în țară, care
acesta nu e de îndoit că putem ușor
avea dacă voim.

M. de la Korn.

Riul Dómne cu munții și comunele din jurul său.

(Urmare și fine).

O ramură însemnată de existență, a comunelor
de pe sub munți, sunt vitele: oi, vaci, cai,
mai puține capre pe care vara le pasc
prin munții ce am descris mai sus. În
astă ramură de existență însă, în loc de
progres,

economia vitelor a mers regresând atât în ce privește creșterea sau îngrijirea și rasa lor, cât și în privința prețului lor. Degenerarea raselor, réua îngrijire, lipsa adăposturilor în timpuri rele, neregularitatea nutririi, lipsa mijloacelor prin care s'ar putea preschimba, perfecționarea produselor sau materialurile brute, ce ne oferă aceste animale, unite cu închiderea graziștelor sau lipsă de esport, au contribuit în mod simțitor se reducă prețul acestor vite în așa mod, că de multe ori întreținerea dintr'un singur an, covârșește valoarea lor; e destul cred, să spunem că, o vacă care mănâncă în termen de mijloc $1\frac{1}{2}$ car fân, într'un an, se vinde cu 20 lei, iar caru de fân, costă 40 și 50 lei. Ocupațiunile principale ale locuitorilor acestor comune, sunt după cum spus: creșterea vitelor, lucrarea pământului și lemnăria.

În comunele de pe sub munți tot se mai păstrează câte o ramură din industriile, cari caracterisau pe ai noștri străbuni, cu osebire manufacturile de lână și pinzeturile de cânepă și în: zeghele de dimie, de lână neagră, ciórecii idem, de lână albă, tradiționalele sărici, rămase moștenire de la Daci, cămășele de pândă, de cânepă, căciulele de hârșii de mei pentru timpul de iarnă, și pălăriile pentru vară, sunt hainele obicinuite ale locuitorilor acestor comune. Cu totul alt-fel stau locuitorii din comunele, de la Retevoești în jos, până la Pitești, în privința industriilor casnice: locul frumóselor marames de in și borangie l'a luat tulpanurile. Fustele și postavurile streine, cu stâmbile, americă și madipolonurile lor a înlocuit toate manufacturile de lână și cânepă. În comunele Retevoești, Leidești și Coșești se fabrică óle, dar în starea cea mai primitivă, tâmplărie, fierărie, dogărie se găsesc pe ici pe colea prea puțin, și acestea tot în stare primitivă. În Corbi și Corbșori se fabrică cașeavaluri și brândă de burduf, de cele mai bune calități.

Totuși lipsa de cunoștințe a fabricanților cum și lipsa instrumentelor mai perfecționate stagnează progresul acestor prețioase industrii.

Parte din locuitorii acestor localități muntóse, au viața cu plăcerile lor proprii, au legendele și tradițiile lor.

Departe mai tot-d'a-una de atingere cu streinii, — ce au trecut prin țară ca dușmani sau ca óspeți, — au păstrat neatînse mai toate tesaurile strămoșești: ca obiceiuri, ca limbă, ca religie, ca calități deosebite; viața unor, — cu osebire cei din Corbi și Corbșori, — păstorală este mai nevinovată;—în comparație cu cele-l'alte localități, sunt bântuiți mai puțin de rele apucături, ca probă sunt procesele ce se ved la instanțele judeciare, mult mai puține în comparație cu alte localități.

În mijlocul naturei așa de variate, cu atâtea frumuseți și minuni, care plac și de multe ori inspăimântă, acești locuitori au rămas moștenind intacte, aprópe toate virtuțile străbunilor lor. — Mai toți locuitori acestor comune, și au cântecele lor, începând cu „frunză verde“ căci locuiesc cu casele lor, adesea, pe sub păduri, ce conțin și brași, cari tot-d'a-una stau inverdiți, și mai au sub ochi pururea frumósele mușcele. — Costumele lor, în multe cazuri, sunt copiate după natură, florile ce cresc pe câmpie și frunțele copacilor, adesea sunt cusute cu imitații, cu multă măiestrie, pe cămășile flăcăilor, pe iele și vîlnicile fetelor, pe maramele temeiilor.

Hainele lor trainice le dovedesc gustul către tot ce e frumos și în același timp și solid.

Cei ce locuiesc mai pe sub păduri fiind mai toți și vînători, sunt fórte curagioși și cutezători, iubind mai mult ca alții: libertatea și neatárnarea, cauză care póte a contribuit ca cei mai mulți haiduci și revoluționari, se fie dintre cei ce s'au născut pe sub munți.

Terminând cu aceste mici observațiuni, acéstă scurtă descriere, nu mă măgulesc nici cum că am făcut ceva

complect — acésta fiind sarcina celor mai competenți ca mine, — totuși cred că, în mică parte, acésta descriere, basată pe propriile mele observațiuni, va servi celor în drept: prin părțile sale topografice și economice etc. la formarea marelui geografii a României, în cât privesc partea descrisă, — prin legendele descrise, la adunarea științelor istorice, iar prin filologia diferitelor numiri, la dovedirea stăruinței Românilor în aceste părți.

— (Fine). —

N. Andreescu.

MEDICUL PRACTIC

pentru locuitorii din orașe și din sate,
elaborat dupe teoriile celor mai eminenți Doctori.

Carnea fiind ați primul aliment de nutrițiune al omului, a ajuns ca se fie atât de scumpă în orașele mari, în cât o parte din populație mai sermană nici că și o mai pôte procura așa ușor. Deosebit măcelarii și speculanții de vite nu li e ajuns câștigul enorm ce au din vânzările ce fac, mai se apuc a face abusuri cu profesiunea lor în paguba sănătăței poporului. Neapărat că gradul de dezvoltare a științei medicale, a făcut să se înființeze poliție sanitară, și să se facă legi aspre de veterinărie pentru a i pedepsi în casuri că abuzesă cu meseria lor. S'au construit în tôte orașele abatorii sistematice spre a i controla mai d'apropé, și nenorocire că chiar cu acest control se găsec omeni fără de conștiință care se abat din regulamentele și ordinele prescrise.

Vita trebuie observată se fie sănătoasă înainte tăerei, și după tăere trebuie din nou examinat d'apropé carnea precum și tot ce se găsește în lăunrul vitei. Carnea care nu e bună de mâncat e acea a vitelor a căror splină s'a găsit bolnavă, a vitei turbate, sau cu răpciugă, trichina, ghinduri, bube și diferite tubercule ce s'ar găsi, precum și ori ce fel de inflamații septice ce s'ar găsi în organele interne. Simptomele de înveninarea sângelui se cunos prin nișe puróe și un mugit grozav și asurzitor; asemenea nu e bună carnea acelei vite cărei s'a dat înainte de tăere uă cantitate prea mare de doctorii otrăvitoare pentru a omorâ vermii sau strichina ce ar fi având vita bolnavă. Ca stricată și periculósă de mâncat se consideră carnea a unei vite atacate de Kachexie,

adică uă bolă care uă slăbește afară din cale, carnea de vită mórta prin bolă, sau tăiată în momentul agoniei, precum și tôte acele cărnuri vechi care au stat la sóre sau la căldură mai multă vreme, care au început a putreși și a da un miros urit.

Carnea prospătă trebuie ținută în gheață sau într'un loc răcoros spre a nu prinde miros curând. Trebuie îngrijită înainte de a se aduce în târg spre vânzare se fie spălată frumos de sânge și de alte necurățenii cu apa rece și învelită în cearceafuri albe și curate, numai puțin măcelarii și acei cari vând sau umblu cu carnea trebuie se fie primeniți pe fie-care și cu vestminte și șorțuri curate de tot. Locul unde se vinde și se păstrează carnea, trebuie să fie spălat curat pe fie-care și, căci altminterlea se respăndește miasme, și face a se impute carnea fórte curând, și acel care o mănâncă se îmbolnăvește.

Pastrama de vacă, de óie etc. care se obicinuește la noi a se aduce în târg în cantități enorme pentru populația rurală, asemenea nue sănătoasă; căci deosebit că ia nu e gătită cum se cade, și întreținută în locuri murdare și infecte cari desgustă, dar sarea care conține atrage igrasie și tot felul de necurățenii în timpuri ploioase și umede, și o usucă în timpuri mai căldurose de o face pētră, ast fel că acel care o mănâncă nu numai că nu i dă nici uă nutrițiune dar încă i remâne pe stomac, după care atrage apoi fel de fel de bóle.

Asemenea cărnuri trebuie conservate după metodele cele mai noi, și purtând de grijă ca să fie întreținute în cea mai mare curățenie, iar nu a le lăsa să se tăvălescă prin praț, și să se așede pe ele tot felul de scârbăciuni ca talpa cismeii și a opinceii și apoi a le freca cu o perie și spăla cu săpun și apă ca uă scândură, care acésta de obicei în pisma legilor higienice se face chiar în fața organelor sanitare ca un ce natural.

Pastrama din carne de vacă, de berbec și de porc; asemenea peșcele sărat, care s'aduce în târg, și se consumă în cantități enorme de către populația rurală lasă mult de dorit, atât din punctul de vedere al preparațiunii precum și din punctul de vedere al curățeniei. Autoritățile competente și persoanele luminate care sunt chemate a îngriji sănătatea publică, ar fi cu drept se fie mai cu băgare de seamă asupra acestor articole de consumație; căci cercetând mai d'apropé efectul ce produce mănecând aceste cărnuri, vor găsi că causedă nenumărate bóle și multe mortalități.

În fine, carnea de ori și ce fel de animal, fie ca gătită sau făcută pastramă, nu e de dis că are o influență puternică asupra organismului omului, și tocmai pentru că conține atâtea substanțe folositoare, se strică ușor;

însă umblând cu băgare de seamă după regulile igienice, și păstrându-și toate calitățile naturale, și după ce intră în corpul omului, fie-care substanță produce efectul ei. Carnea ce mănâncă omul, trebuie căutată cu atenție, ca se fie din animal sănătos, a umbla cu dânsa cât se poate de curat, a o apăra de căldura, de miasme rele, precum și de cea mai mică necurătenie. Aceste reguli trebuie păzite cu sfințenie, din momentul ce vita s'a tăiat, și până în momentul ce omul e menit a o mânca căci altminterlea e foarte vătămătoare. Măcelarul, bucătarul, pastramagiul sau pescarul care e chemat prin meseria lui a umbla cu carnea cu cea mai mare curățenie, e pedepsit nu numai de legile polițienești în cazul când s'ar abate, dar încă și de legile lui Dumnezeu, căci el 'și ia asupra conștiinței lui păcatul de a face să se îmbolnăvescă și se móră chiar semenul său prin vina lui.

Carnea de pasere, precum sunt, puii de găină, potârniche și alte asemenea, carnea de miel, vițel, căprioară e foarte ușoară de mistuit și e recomandabilă pentru oameni bolnavi și slabi de stomac.

Carnea de găscă, de rață sau de vânatură e grea de mistuit și nepotrivită pentru copii sau oameni bolnavi de stomac.

Carnea de vacă, de oie, de porc etc, e nutritivă pentru ori-ce om sănătos. Carnea de porc trebuie se fie bine fêrtă sau friptă ca se dispară dintr'însa veri-ce germene de „trichina“ ce s'ar putea afla, căci altminterlea s'ar expune cine-va la bôle periculoase. Șunca însă bine fêrtă și bine preparată e uă mâncare excelentă pentru oameni sănătoși și bolnavi de piept.

Carnea friptă pe grătar, frigare, sau tigae e mai gustosă, și mai folositoare de cât aceea fêrtă ca rasol la supă, sau cu alte legume gătită, căci 'și păstrează zema ei, compusă din substanțele ce conține, care apoi măn-când'o trec toate aceste substanțe în organismul corpului într'un mod mai simțitor.

Ciorba sau supa e un aliment minunat pentru persoanele sănătoase și bolnave. Prin fêrberea cărnei în apă și adăogirea de sare și verdețuri, precum: morcovi, pătrunjel, postârnac se face o supă gustosă. Calitatea supei și a rasolului depinde de cantitatea și felul cărnei, precum și de modul cum se pricepe cine-va a găti. Spre a avea o supă grasă, gustosă și nutritivă trebuie a alege carnea cu oșe, adică ciolan, și a pune într'o oală să fiarbă cu apă rece. Căci, puind carnea de o dată în apă fêrbinte, carnea 'și păstrează sucurile ei și nu e tocmai așa gustosă.

Supa de pasăre e bună pentru lăhude și persoane rău bolnave. Ciorba acrișoră, sau borșul făcut din zémă de sfeclă sau de tă-

râte, e o mâncare plăcută și folositoare, căci restabilește stomacul puțin stricat și redeschță pofta de mâncare

Fertura de cartofi, fasole, linte, mazăre sau bob uscat, e o mâncare grea. Însă gătite cu carne sau cu diferite alte grăsimi, ca slănină, untura de vacă, de găscă, untdelemn etc, dă un gust excelent și servește de hrană ori căruia stomac sănătos. Neapărat că aceste legume satură curând stomacul și 'l îngreună, și de aceea e bine a nu mânca prea mult de o dată, căci umflând burta prea mult e vătămător. Aceste legume trebuie curățate frumos de cójă și de bețișorele sau alte gunoae ce ar fi având, căci altminterlea îngreună și mai mult stomacul și es anevoe din corp. Pentru gătirea legumelor se cere apă bună, prôspătă și limpede, căci de multe ori se întâmplă că în loc de a se înmuia legumele ele se întăresc și din acesta se cunoșce îndată că apa conține minerale, și nu e bună de bêt. Când cine-va locușce părți unde nu e cu puțință a 'și procura altă apă mai bună poate s'adauge o bucătică de sodă bicarbonat de sodă pentru a se muia legumele. Uă bucătică de sodă de mărimea unei fasole ajunge într'o oală unde se găteșce pentru 4—5 persoane. Fasolea, mazărea, linte, ca să se potă face sleite trebuie să fiarbă mai mult, și oală sau vasul unde se găteșce trebuie se fie bine freat și spălat curat. Legumele făinoase curățate frumos de cójă lor, și gătite bine cu carne sau cu alte grăsimi, dau o hrană bună omului sănătos și mai cu seamă iarna sunt și mai folositoare, căci satură stomacul și 'i ține cald.

Un amic al poporului.

DIN ȚARA

D-I Ioan Ionescu marele plugar de la Brad, pregătește uă a șaptea carte în limba franceză pe care crede a uă da publicității în iarna viitoare. Dorim ca pe lângă acesta D-I Ionescu să ne dea și a 27-a carte în limba română.

Din uă corespondență ce primim din Braila, în momentul d'a scôte revista, reese că ș'acolo e mare nevoie de plôe pentru a nu se perde porumbul care a început a îngălbeni.

Oarzele și secărele nu pot da cele mai bune de cât 25 banițe la pogon. Grânele sunt pipernicite și nu pot da mai mult de 20 banițe la pogon. Fasolea e prôstă. Iarba lipseșce prin suhaturi și vitelor li se dă ș'acum pae.

În general se crede că vor eși cheltuețele plugarilor din jud. Brăila; nu însă și cășcig.

Se crede că marea adunare a deputaților din Bulgaria va alege pöimăne, 21 Iunie, pe principele Ferdinand de Coburg; acesta în urma refuzului categoric al eroului de la Slivnița d'a se reîntorce în Bulgaria.

X.

DIN LOCALITATE

Secetele din această lună au grăbit mult cöcerea cerealelor, ast-fel că seceratul și cositul începe acum în mai multe holde semămate mai timpuriu; cele puse mai târziu nu sunt gata de adunat și acesta e uă înlesnire pentru agricultorii cari vor putea să și adune recoltele lor treptat.

Cetitorii cari urmăresc töte ce s'au scris în „Gazeta Sătenului“ de la aparițiunea sa, au încă în memorie töte recomandările și observațiunile date asupra timpului și modului recoltării cerealelor.

N'am tăgăduit nici uă dată că grăul pentru vânzare în porturi trebuie secerat în pargă, adică înainte de complectai cöcere, dar am insistat și insistăm încă cu mai multă temeinicie, asupra nesecerării cerealelor destinate pentru semănare de cât numai când böbele vor fi desevërșit cöpte pe paiu netăiat, iar nu numai în clai.

Se pöte ca din această mică întârziere să se scuture puține böbe și să și përdă puțin greutatea și fața, dar din observațiunile nostre personale și ale altora, ne-am format convingerea că nu numai că aceste cereale vor rezista ploilor mai bine, în clai, dar vor da naștere la cereale mult mai vigurose, mai neatinse de böle și vor răsări mult mai multe semințe ca dacă s'ar fi secerat în pargă.

Starea recoltelor în județul nostru, fără d'a fi eşeculentă, (precum spun unii cari judecă recolta unui județ numai dupe unele holde) e bună în părțile de sub pötele munților și în unele părți ale câmpului, precum și spre Bolböca; pria cele alte părți de mijloc.

Porumburile, Meurile și Ovësurile simt însă mare nevoie de plöe care dacă va întârzi d'a cădea, va pricinui stricarea multor țarine cu porumb care eșise și se dezvoltase așa de bine. Le vor da știuleții fără ca tulpinele să și capete vigurositatea și dezvoltarea necesară pentru uă îmbelșugătoare recoltă.

Meurile, d'abea răsărite, nu înaintesă, ast-fel că, neploând curënd, ele vor fi pierdute cu totul.

Fasolea și mai ales cartofii, pe unde sunt semămate, se presintă în bunicele condițiuni; Cartofii sunt în flöre și Fasolea cu păstări.

Rapița n'am vădüt în județ, neîntörsă de astă tömnă sau primă-vară, din cauza stricăciunei secetei de astă tömnă. Deci pe Rapița nu putem conta anul acesta.

Örșele puse timpuriu în pământuri bine adăncite, înmărunțate și fertile și care nu se semănaseră prea des, promit una din cele mai bune recolte; cele alte și mai ales cele semămate în față și eșite prea des nu sunt așa de bune.

Secările puse timpuriu și chiar dacă sunt, pe alocurea, cam răversate au luat uă mare dezvoltare nu numai în paiu dar și în spic care e plin de böbe. Cele târșii și dese sunt mărunte la paiu și spic. Pe unde e semănată Secara St. Helena recolta va fi din

cele mai îmbelșugătoare de acele böbe verșii mari.

Paținele grăne de vară ce se vëd prin unele locuri ale sătenilor, la câmp, — ca tot d'auna de uă vreme încöce — sunt destul de pröste sau cel mult bunicele.

Cât despre grănele de tömnă — timpurii și chiar cele puse târziu prin porumbișci — dacă nu le lipsea douë ploii de cari au avut mare nevoie, ele ar fi eșit eşeculente, anul acesta, în județul R.-Sarat. Cu töte acestea prea puține sunt cari nu vor da cel puțin uă recoltă mijlocie în böbe, căci despre pae nu prea trebuie să cerem acest an.

Din holdele de grău ce am vëdüt în județul nostru am putut observa:

Grănele unde ploile au fost la vreme și mai îmbelșugătoare până la înflörire sau cele semămate în ogöre adănci făcute chiar bolovănöse în locuri odihnite, și care au fost semămate și bronite potrivit, au dat spice förte pline și mari și se pöte conta pe uă recoltă variind între 16 și chiar 24 hectolitre la hectar; din nenorocire din acestea din urmă puține se găsesc în județul nostru.

Cele semămate în mălaișci și mireși au spicul mai mic. Cele semămate în porumbișci prin unele părți sunt bune, iar p'aiurea mijlocii și nicăeri n'am vëdüt așa de bune ca cele ce s'au semănat în locuri arate de douë ori.

Cât despre grănele vëndute de Minister, ca Șireful și altele, nici nu mai vorbim, căci töte aceste semințe — neacclimatate în clima, pământul și felul culturai din România — au fost întörsă de cu primă-vară pentru că periseră de cu iarnă. Se îndărătne că „naivii“ (în capul cărora cu rușine ne punem și noi!) cari căduseră în lațul Ministerului d'atunci de agricultură, ce făcu „experiență“ pe spinarea lor, au plătit până la ban costul lor, iar cei mai îndărătnici, cari socötu că precum pot refusa costul unor cereale unui particular, care i ar fi înșelat dând semințe rele necespunënd cu angajamentul, tot ast-fel pot refusa plata Ministerului.... au fost urmăriți de Casierie prin secfestre, nu pe rodul acelor semințe (care nu există), dar până și pe obiectele din casă.

Aceste se petrec în România, țară eminentă agricolă!

D-l C. C. Datculescu mulțumește confrăților de la diarele Românul, Lupta, L'Independance roumaine, Națiunea, Resboiul, Universul, Vocea Covurlaiului, Telegraful, Tribuna, Gazeta Poporului, Gazeta Transilvaniei, Școala Rurală, etc.

precum și prietiniilor și cunoscuțiilor cari, prin prezența d-lor la înmormântarea mumei sale, d-na Sofia Datculescu, sau prin scris, au luat parte la darea lui C. C. Datculescu.

Cu töte afirmările contrarii a diarelor din București, ni se spune că D-l C. Danescu, fost ajutor de primar al Capitalei, a priimit postul de Prefect al jud. R.-Sarat.

X.

Buletin Comercial

În portul Brăila pe ziua de 18 Iunie 1887, s'au făcut următoarele cumpărări:

Marfa	Hecto- litre	Libre	Prețu	Prov.
Porumb	1900	61 $\frac{1}{4}$	6 40	Caic
"	2000	59 $\frac{3}{4}$	6 27 $\frac{1}{2}$	Șlep
Cinquantin	500	61 $\frac{3}{4}$	6 40	Caic
"	2000	63 $\frac{3}{4}$	6 80	Magazie
Örz	4200	44 $\frac{3}{4}$	3 96	Șlep
Grău	1250	57 $\frac{3}{4}$	9 60	Caic

MISCELLANEA

UN BUN MIJLOC PENTRU STĂRPI-
TUL OMIDELOR. A se stropi cu 2, 3 picături de gaz (petroleum) cuiburele de omizi.

MUȘCĂTURELE DE ALBINE sunt tot d'a-una dureroase. Aceste dureri și umflături dispar dacă se scote acul cu care a înțepat albina și se întrebuițesă amoniacul, sau, în cas că nu 'l ai la îndemână, cépa.

SUPRATAXA DE 5 LEI LA CHINTALU DE GRĂU, intrată în vigóre în Francia de la 1 Aprilie st. n., asupra cerealelor inportate în Francia, a cauzat în piețele franceze uă mare urcare de preț la grâne. Din această cauză câți-va deputați și senatori din Francia au denunțat Ministerului de agricultură *primejdia pentru alimentațiunea* poporului frances, cerând de urgență retragerea suprataxei.

Acest rezultat fericit pentru agricultura română și pentru poporul frances — dupe legea de la 29 Martie 1887 — nu se pôte obține, în timpul sesiunii camerelor, de cât prin un vot al lor, și numai în lipsa Camerelor guvernul pôte singur suspenda acele măsuri dăunătoare, prin care se protege agricultura francesă lovinduse însă majoritatea poporului frances.

Camera a respins urgența asupra acestei cestiuini.

MIJLOCUL PENTRU A NU STRÂNGE DEȘȘINELE DE PE ROATE, adică chipul d'a face ca spițele, obedele și butia roții să reziste tutulor schimbărilor temperaturei, constă în pregătirea anumită a acelor bucăți de lemn. Se țin 8 zile aceste bucăți de lemn în apă unde s'a topit foarte multă sare. Roțile făcute din ast-fel de lemne pregătite nu mai scad nici nu se mai umflă.

D-l A. G. din Mărășești ne trimete următoarele deslușiri asupra curățirei vaselor. După cum ni se afirmă se întrebuițesă la Mărășești cu mai mult folos de cât metoda de altă dată cu var.

CURĂȚIREA VASELOR atât celor noi, precum și celor vechi se curăță mult mai bine de cât cu metodele astă-și existente, numai cu Sodă.

Se pune la un vas de 60 vedre două litre vechi, *sodă*, cu o cofă de apă clocotită bine și se astupă la vrană cu un cep, apoi se tăvăleşte pe 2 căpătăe vasul până să se ră-

cescă apa din vas. A doua-și se pune două cofe iarăși apă ferbinte bine clocotită în vas, care din nouă se tăvăleşte și selasă 24 ore, apoi a treia-și se spală vasul cu apă rece și curată și după operațiunea de mai sus, apoi se pune un fitil de puciosă cu care se afumă, în cât pôte în modul acesta să se curețe perfect vasul. Această metodă se aplică la mai multe domenii și s'a constatat că nu lasă vasului nici un fel de iz. Vasul trebuie să fie curat ca să aibă bun vin, lucru ce rar se vede pe la podgorii a se face, și pentru acest motiv podgoreni nu posedă vinuri vechi bune.

CORSO DE FLORI. Sub impulsul spiritualei principese Metternich a avut loc în Viena la 4 Iunie st. n. un »Curso de flori« la care a luat parte aproape totă populațiunea Vienei, a provinciilor, și a satelor din împrejur.

Trăsorele și Carele erau decorate numai cu flori, cu uă artă și un gust foarte mare, în cât culorile florilor fermecau vederea. Fie-care spiță de rotă era decorată cu trandafiri, garofe și diferite flori naturale și artificiale ca cum ar fi fost dăgrăvite. Mii de trăsuri de casă și de țirg, au luat parte la acest defileu unicul în felul său, și fie-care ce ședea în trăsură, saluta poporul prin asvêrlire de flori de tot felul.

Scopul acestei serbări e pentru a clădi un nou spital, și a mări fondul societății de salvare și altor institute filantropice, și pe lângă acesta a mai învia și protegia mica industrie, dând cu acesta de lucru la mii de ómeni. Cultivatorii de flori, și fabricanții de flori artificiale nu să pot tângui de asemenea serbări, căci ei sigur și au umplut pungile cu consumul enorm de flori ce au făcut.

Diariștii austriaci asemenea nu se pot tângui că au făcut afaceri rele cu ocazia acestei serbări populare, căci edițiuni de sutimi de mii de exemplare au vëndut pe bani gata poporului. Reporterii numai s'prededeu cu atâtea materie abondentă ce avéu la îndemână pentru a le înainta redacțiunelor lor respective. Cestiunele politice, și tóte cele-lalte cestiuini vitale ale țerei au rămas secundare zilele acestea, căci colónele diarelor cu suplente și extra suplente erau ocupate cu descrierea serbării.

Eacă dar ce e în stare uă femeia inteligentă se facă, ca să revărtescă un popor, și se înveselescă pe toți locuitorii mari și mic cu un simplu joc de flori!

Un econom român.